

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost složit jistotu na náklady řízení incidenčního sporu a její zánik v reorganizaci

V rámci insolvenčního řízení mají přihlášení věřitelé možnost zakročit proti přihlášeným pohledávkám jiných věřitelů, a to prostřednictvím institutu popření pohledávky upraveným v § 200 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů („InsZ“). S tímto úkonem pak souvisí povinnost, která postihuje každého popírajícího věřitele, avšak jsou výjimky, kdy se této povinnosti věřitel zproští.

Věřitel je podle § 200 InsZ oprávněn popřít pohledávku jiného věřitele. Tento popěrný úkon (přihlášeného) věřitele musí splňovat stejné náležitosti jako žaloba podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a musí z něj vyplývat, zda věřitel popírá pravost, výši a/nebo pořadí popírané pohledávky. Popěrný úkon je pak nezbytné podat na předepsaném formuláři, se všemi náležitostmi a ve stanovené lhůtě v souladu s § 200 odst. 1 a 2 InsZ.[\[1\]](#) V souvislosti s popřením pohledávky je následně nutné splnit povinnost ke složení jistoty, která postihuje každého popírajícího věřitele nehledě na to, zda byla stejná pohledávka popřena také jinou (k tomuto úkonu) oprávněnou osobou.

V případě, že přihlášený věřitel popře pohledávku jiného věřitele, je podle § 202 odst. 3 InsZ dále povinen složit u insolvenčního soudu jistotu ve výši 10.000 Kč na náklady řízení tohoto incidenčního sporu. Jistotu je popírající věřitel povinen složit ve lhůtě do 15 dnů po skončení přezkumného jednání o popřené pohledávce, případně, nebylo-li o způsobu řešení úpadku rozhodnuto v době konání příslušného přezkumného jednání ještě rozhodnuto, tak do uplynutí 10 dnů od takového rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.[\[2\]](#) Ve vztahu k této povinnosti složit jistotu je současně potřeba aktivní jednání věřitele. Tedy aby tento věřitel jistotu složil přímo sám na základě dotčeného ustanovení InsZ a ve stanovené lhůtě, jelikož insolvenční soud v tomto případě nevyzývá popírajícího věřitele ke složení této jistoty[\[3\]](#) a naopak, k opožděnému složení jistoty nebude insolvenční soud přihlížet.[\[4\]](#)

Po doručení popěrného úkonu věřitelem insolvenčnímu soudu následně insolvenční soud přistoupí k posouzení tohoto popěrného úkonu, tedy zda splňuje všechny zákonné náležitosti a byl podán ve stanovené lhůtě. V případě, že insolvenční soud popěrný úkon věřitele neodmítne, a to nejpozději do skončení přezkumného jednání, je tento popěrný úkon podle § 200 odst. 3 InsZ považován za podání, jímž věřitel popírá pohledávku jiného věřitele, a to od okamžiku rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, resp. po uplynutí 10 dnů od skončení přezkumného jednání.[\[5\]](#) Následně, po skončení příslušného přezkumného jednání počíná běžet věřiteli 15denní lhůta ke složení jistoty na náklady incidenčního sporu za předpokladu, že již bylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku. V opačném případě lhůta neskončí dříve než 10 dnů od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Toto pravidlo navazuje na ustanovení § 200 odst. 5 InsZ.

Může však nastat situace, kdy se popírající věřitel této povinnosti zproští, a to v závislosti na konkrétních podmínkách, jak bude dále vysvětleno. Zproštění povinnosti lze rozdělit na dvě kategorie, a to zproštění povinnosti podle § 202 odst. 6 první věty InsZ a podle § 202 odst. 6 poslední věty InsZ, které se aplikuje v případě reorganizace.

Ke zproštění povinnosti složit jistotu dle věty první § 202 odst. 6 InsZ dojde v případě, že popírající

věřitel ve lhůtě ke splnění jeho povinnosti složit jistotu osvědčí, že tuto jistotu nemohl bez své viny složit a současně zde panuje nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla tomuto věřiteli vzniknout újma. Současně je opět nutné aktivní jednání tohoto věřitele, který tak musí učinit do uplynutí lhůty pro složení jistoty.

Důsledek opomenutí věřitele, který by jistotu v příslušné lhůtě nesložil ani případně nedoložil, že povinnost ke složení jistoty podle zákona nemá, je postup insolvenčního soudu, který by v takovém případě podle § 202 odst. 5 InsZ incidenční žalobu odmítl.

Při reorganizaci je však věřitel, s ohledem na specifický režim popěrného úkonu, zproštěn povinnosti ke složení jistoty automaticky na základě zákona. V rámci způsobu řešení úpadku dlužníka reorganizací zákon ve vztahu k věřitelským popěrným úkonům v § 336 odst. 4 InsZ stanoví následující: „*Popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá po dobu trvání reorganizace vliv na zjištění popřené pohledávky.*“ Jinými slovy, po dobu reorganizace nemá popěrný úkon věřitele žádné účinky na tuto popřenou pohledávku. Věřitel tak pohledávky popírat může, ale účinky jeho popření se aktivují až okamžikem skončení reorganizace (případně jejím zrušením nebo přeměnou v konkurz), což může určité věřitele částečně odradit od popírání pohledávek. Dle komentářové literatury byl tento mechanismus zvolen za účelem prevence rizika zneužívání popěrných úkonů, což je však dle mého názoru diskutabilní.

Na citované ustanovení pak v souvislosti s povinností složit jistotu navazuje právě § 202 odst. 6 poslední věty InsZ, který stanoví, že věřitel nemá povinnosti složit jistotu po dobu, kdy jeho popření pohledávky nemá vliv na její zjištění.^[6] S ohledem na uvedené tedy v případě rozhodnutí o řešení úpadku dlužníka reorganizací dojde k automatickému zániku povinnosti složit jistotu za tento incidenční spor (popření pohledávky přihlášeným věřitelem) na základě zákona. Tedy oproti prvně jmenovanému případu to mimo jiné znamená, že není vyžadována žádná další aktivita popírajícího věřitele ve vztahu k insolvenčnímu soudu k prokázání skutečnosti, že tuto povinnost nemá.^[7]

Okamžikem schválení reorganizace tedy věřiteli zaniká povinnost ke složení jistoty automaticky a současně na tento případ nelze aplikovat § 202 odst. 3 InsZ, který stanoví povinnost věřiteli prokazovat insolvenčnímu soudu zproštění této povinnosti, která se váže pouze na první popsany případ.

V případě řešení úpadku dlužníka reorganizací, v rámci které dojde k popření pohledávek věřitelem, by postup insolvenčního soudu měl být takový, že po doručení takového popěrného úkonu věřitelem je tento úkon zrevidován, zda splňuje všechny náležitosti podle § 200 InsZ a zda byl podán ve stanovené lhůtě. Pokud následně není tento popěrný úkon odmítnut, přičemž insolvenční soud zde nevyzývá k opravě či doplnění, okamžikem rozhodnutí o způsobu řešení úpadku se popěrný úkon mění na žalobu. Insolvenční soud by měl následně přistoupit k přerušení tohoto řízení o popěrném úkonu, a to do skončení reorganizace, kdy se účinky popření obnoví.

Je tomu tak z důvodu, že popření pohledávky věřitelem nemá účinky bránící zjištění této pohledávky a není tedy na místě pokračovat v příslušném incidenčním sporu. Současně však nelze tento popěrný úkon (incidenční žalobu) zamítnout pro nedostatek aktivní legitimace věřitele.^[8] Z toho důvodu je tudíž nezbytné toto řízení přerušit podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ. V případě, že by bylo usnesení o povolení reorganizace zrušeno, přerušovaný incidenční spor se opět obnoví a bude v něm pokračováno.^[9]

Nikoliv správný postup insolvenčního soudu by byl takový, že insolvenční soud poté, co popěrný úkon do skončení přezkumného jednání neodmítne a tento se transformuje na žalobu, odmítnul s odůvodněním, že věřitel ve stanovené lhůtě podle § 202 odst. 3 InsZ nesložil jistotu ani neprokázal, že mu povinnost ke složení jistoty zanikla či nemohl jistotu složit (§ 202 odst. 6 InsZ). Takový postup

je zřejmě v rozporu se zákonem, když v případě reorganizace, resp. okamžikem schválení řešení úpadku dlužníka reorganizací dojde k automatickému zániku povinnosti věřitele ke složení jistoty, jak je vysvětleno výše.

Jedinou teoretickou alternativou k tomuto postupu by mohla být situace, že insolvenční soud (před přerušением dotčeného řízení) přistoupí k výzvě věřitele ke složení soudního poplatku za popěrný úkon za účelem, aby se mohl soud vůbec zabývat popěrným úkonem – žalobou. Mám však za to, že ani tento postup není v souladu se zákonem, a to z důvodu, že příslušný popěrný úkon transformovaný do žaloby by nabyl účinků až okamžikem zrušení reorganizace, tudíž poplatková povinnost by vznikla až tímto okamžikem, a nikoliv již okamžikem transformace popěrného úkonu na žalobu dle § 200 odst. 5 InsZ, jak tento závěr potvrdil také Ústavní soud.[\[10\]](#)



Mgr. Kristián Hajduk

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ – ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

Palladium Praha
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz

[\[1\]](#) Popěrný úkon musí být insolvenčnímu soudu doručen nejpozději 3 dny před konáním přezkumného jednání o popírané pohledávce, resp. nejpozději 10 před skončením lhůty k přihlašování pohledávek je-li úpadek řešen oddlužením, přičemž tato lhůta neskončí dříve než 7 dnů od zveřejnění příslušné přihlášky pohledávky v insolvenčním rejstříku.

[\[2\]](#) Ve smyslu § 4 odst. 2 InsZ.

[\[3\]](#) Srov. usnesení vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, sp. zn. 101 VSPH 423/2013.

[\[4\]](#) Srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. 29 ICdo 26/2014.

[5] V případě oddlužení do 10 dnů po schválení zprávy o přezkumu.

[6] Srov. § 202 odst. 6 poslední věta InsZ: „Povinnost složit jistotu podle odstavců 3 a 4 nemá přihlášený věřitel, který ve lhůtě stanovené ke složení jistoty osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit a že je tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mu mohla vzniknout újma. Přihlášený věřitel dále nemá povinnost složit jistotu po dobu, po kterou jeho popření nemá vliv na zjištění popřené pohledávky.“

[7] ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 202 [Náhrada nákladů řízení v odporovém sporu]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 10.: „Po povolení reorganizace, kdy popěrný úkon přihlášeného věřitele nemá vliv na zjištění popřené pohledávky (§ 336 odst. 4), je popírající věřitel kauční povinnosti zproštěn automaticky.“

[8] Srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 10. 2015, sp. zn. 104 VSPH 791/2015.

[9] ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. § 200 [Popření pohledávky přihlášeným věřitelem]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 10.: „Po dobu trvání reorganizace popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá účinky bránící jejímu zjištění, a proto dokud reorganizace trvá, není namístě pokračovat v incidenčním sporu. Toto řízení je proto třeba přerušit podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ. Bude-li usnesení o povolení reorganizace zrušeno, v incidenčním sporu lze pokračovat a rozhodnout s tím, že případné nové povolení reorganizace bude opět důvodem pro přerušování řízení.“

[10] Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 5. 2015, sp. zn. II. ÚS 1567/14.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)

- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)